

POTROŠAČKI VJESNIK

Godina III, br. 13

ROZP – informacije i savjeti

Svrha e-newsletter-a je kroz informiranje, edukaciju i savjetovanje potrošača i njihovih obitelji od pasivnog konzumera stvoriti aktivnog potrošača svjesnog svojih prava na zakonom zajamčenu visoku razinu kvalitete roba i usluga, na kulturni i čovjeka dostojan odnos proizvođača i davatelja usluga te na zakonu utemeljenu zaštitu od mita, korupcije, birokratske i monopolističke samovolje.

POTROŠAČKI VJESNIK

ROZP – INFORMACIJE I SAVJETI

Kreditni naši svagdašnji

Bilten o bankama | 28

godina 15 • kolovoz 2015.

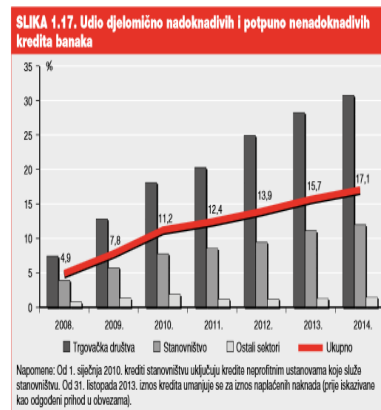
Do 2010. godine stambeni krediti bili su najkvalitetnija komponenta kredita stanovništvu, a potom se materijalizacijom valutno induciranoga kreditnog rizika (VIKR), rastom kamatnih stopa i starenjem portfelja pojačalo narušavanje njihove kvalitete.

U 2014. stambeni krediti rizičnih skupina B i C porasli su za 244,1 mil. kuna ili 5,2%, a njihov udio u ukupnim stambenim kreditima dosegao je 8,8%. Za razliku od prošle godine, u kojoj je dio portfelja stambenih kredita u švicarskim francima bio ključni razlog povećanja rizičnih skupina B i C, u 2014. za to je bio zaslužan portfelj stambenih kredita u eurima. Stambeni krediti u eurima klasificirani u rizične skupine B i C porasli su za 13,1%, a porast je bio zabilježen i u dijelu portfelja stambenih kredita odobrenih u kunama (7,7%). Istodobno su stambeni krediti u švicarskim francima klasificirani u rizične skupine B i C stagnirali, što se može povezati s prethodno opisanom zakonskom zaštitom dužnika po potrošačkim kreditima.

Unatoč tome, kvaliteta stambenih kredita u švicarskim francima i nadalje je bila najslabija, s udjelom kredita rizičnih skupina B i C od 13,1%. Malo manji udio bio je kod stambenih kredita u kunama (12,3%), a najmanji udio spomenutih rizičnih skupina i nadalje je bio u portfelju stambenih kredita u eurima (5,6%).

Više od polovine ukupnog iznosa stambenih kredita rizičnih skupina B i C odnosilo se na kredite u švicarskim francima (53,8%), što je osjetno više od udjela koji su krediti u toj valuti imali u ukupnim stambenim kreditima (36,1%)

U valutnoj strukturi kredita stanovništvu na kraju 2014. povećala se samo kunska komponenta, što je posljedica rasta gotovinskih nenamjenskih kredita. Na kunske kredite stanovništvu odnosilo se 34,9 mlrd. kuna ili 28,6% ukupnog iznosa kredita tom sektoru, a najčešći oblik kreditiranja stanovništva u domaćoj valuti bili su gotovinski nenamjenski krediti i prekoračenja po transakcijskim računima. U ukupnom iznosu kredita stanovništvu 71,4% činili su krediti u stranim valutama ili u kunama indeksiranim uz strane valute, što i nadalje čini znatan izvor VIKR-a. Veći dio iznosa tih kredita odnosio se na kredite u eurima (65,8 mlrd. kuna ili 53,7%), uglavnom na stambene i gotovinske nenamjenske kredite. Na kredite u švicarskim francima odnosilo se 21,5 mlrd. kuna ili 17,6% ukupnih kredita stanovništvu, a više od 94,0% toga iznosa odnosilo se na stambene kredite. Krediti u ostalim valutama ili u kunama indeksiranim uz ostale valute činili su samo 0,1% ukupnih kredita stanovništvu.

Zbog visokih udjela devizne komponente u valutnoj strukturi kredita najznačajnijim sektorima, na kraju 2014. godine 73,3% ukupnih kredita banaka bilo je odobreno u stranim valutama i u kunama s valutnom klauzulom. Najveći dio ukupnih kredita odnosio se na kredite u eurima ili u kunama s valutnom klauzulom u eurima (64,0%), a potom su slijedili krediti u kunama (26,8%) te krediti u švicarskim francima ili u kunama s valutnom klauzulom u švicarskim francima (8,3%).

Na sve ostale strane valute odnosilo se manje od jedan posto ukupnih kredita. Valutna struktura danih kredita u odnosu na 2013. vrlo malo se promijenila u korist povećanja udjela kunskih kredita. Posljedica je to smanjenja kunskih kredita za 0,4% i osjetno izrazitijeg smanjenja kredita u stranim valutama i u kunama s valutnom klauzulom (3,1%).

Posljedica većeg smanjenja deviznih kredita od smanjenja kunskih kredita u 2014. bila je ponešto manja izloženost banaka VIKR-u, odnosno blago se smanjio udio kredita izloženih VIKR-u i udio kredita nezaštićenih od njegova djelovanja u ukupnim kreditima. Na kraju 2014. godine 73,8% ukupnih kredita (neto) bilo je odobreno u stranim valutama i u kunama s valutnom klauzulom, a 87,9% tog iznosa nije bilo zaštićeno od djelovanja VIKR-a, odnosno bilo je plasirano klijentima koji nemaju usklađenu deviznu poziciju.

ROZP: - U Hrvatskoj se vodi potpuno promašena financijska politika koja se zasniva na smanjenju potrošnje te ideji da se financijski problemi mogu riješiti kreditnim zaduživanjem. Takva politika dovela je do potpunog osiromašenja oko 40% hrvatskog stanovništva, a dodatnih 30% se nalazi u financijskim problemima. Od tog broja oko 12% stanovništva je u nekom obliku financijske blokade sa 60% vjerojatnosti da će za neko vrijeme postati beskućnici tj. da će im vjerovnici rasprodati svu imovinu i izbaciti ih na ulicu.

Ovo što se događa jer sve zakone u Hrvatskoj kreiraju „financijski moćnici“, koji u raljama financijske ovisnosti drže korumpirane i plaćene političare. Rad civilnog sektora kao „treće strane“ je potpuno marginaliziran, a podupire se rad samo organizacija civilnog društva koje nose izborni politički probitak. Novim zakonom o udrugama i Zakonom za zaštitu potrošača u kojima nije prihvaćen nijedan prijedlog civilnog sektora, je udruge za zaštitu potrošača lišio mogućnosti sufinanciranja od državnih institucija, odredbama da se rad udruga sufinancira isključivo preko projekata. Jasno je da nijedan projekti donator neće dati sredstva za provedbu zakonske odredbe o provođenju preko akreditiranih laboratorija u zemlji, a po potrebi i u inozemstvu, naknadnih ispitivanja proizvoda stavljenih na tržište ili vođenje sudskog spora pri zakonom određenom pružanju pomoć oštećenom potrošaču u nastupu prema trgovcu, bilo podizanjem pojedinačne bilo kolektivne tužbe za zaštitu potrošačkih prava.

Rješenje financijskih problema je osobna štednja (ne štednja za potrebe države) i to stimulirana štednja. Današnjih 1 – 3 % kamate na štednju je besramna pljačka, jer tim novcima na štednji banke zarađuju najmanje 10% kamate. Privlačenje stranog kapitala je samo drugi izraz za totalnu rasprodaju.

Iz navedenog se neminovno postavlja pitanje mjesta i uloge udruga za zaštitu potrošača. Situacija se može mijenjati u korist potrošača jedino uvođenjem nove Strategije i zajedničkim djelovanjem svih udruga, ne ujedinjavanjem u jedan savez, nego provođenjem zajedničke politike zaštite potrošača koju nažalost udruge još nisu definirale u Hrvatskoj. Politiku zaštite potrošača definira Ministarstvo gospodarstva.

Sapienti sat!

Zakon o zaštiti potrošača (NN br.41/14 od 31.03.2014.)

Financijske usluge na koje se odnosi **ugovor o prodaji financijskih usluga sklopljen na daljinu** jesu bankovne usluge, usluge kreditiranja, usluge osiguranja, uključujući usluge dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja, investicijske usluge, usluge stambene štednje te platne usluge. U razumnom roku prije sklapanja ugovora potrošač mora biti obaviješten o trgovcu, financijskoj usluzi koja je predmet ugovora, pojedinostima ugovora te načinu rješavanja sporova.

Prethodna obavijest mora sadržavati jasno istaknutu komercijalnu namjeru trgovca, mora biti jednoznačna, jasna, lako razumljiva i prilagođena sredstvu daljinske komunikacije koje se upotrebljava. U slučaju uporabe telefona, identitet trgovca, kao i komercijalna svrha poziva moraju biti izričito navedeni prilikom početka razgovora. Uz izričit pristanak potrošača, osoba koja u ime trgovca kontaktira s potrošačem dužna je obavijestiti ga o svom identitetu, kao i o prirodi odnosa između nje i trgovca te podacima predviđenim Zakonom o zaštiti potrošača.

Obavijesti o ugovornim obvezama potrošača, koje su mu dostavljene prije sklapanja ugovora, moraju biti sukladne ugovornim obvezama koje bi za potrošača proizlazile iz primjene prava koje će biti mjerodavno za taj ugovor, ako on naknadno bude sklopljen.

Pravo na jednostrani raskid ugovora:

Svaki ugovor o financijskim uslugama sklopljen sredstvom daljinske komunikacije potrošač može, ne navodeći za to razloge, raskinuti u roku od 14 dana, odnosno u roku od 30 dana ako je riječ o ugovoru o životnom osiguranju i dobrovoljnom mirovinskom osiguranju.

Potrošač nema pravo na jednostrani raskid ugovora ako je:

- sklopljen ugovor o financijskim uslugama čija cijena ovisi o promjenama na financijskom tržištu koje su izvan utjecaja trgovca do čega može doći tijekom trajanja roka za raskid ugovora, kao što su usluge koje se odnose na kupoprodaju strane valute, instrumente novčarskog tržišta, prenosive obveznice, udjele u investicijskim fondovima, ročnice uključujući usporedive instrumente s ugovorenom gotovinskom namirom; kamatni terminski ugovor; kamatne, valutne i dioničke zamjene te opcije stjecanja ili otuđenja nekog od prethodno navedenih instrumenata, uključujući ekvivalentne instrumente koji se namiruju gotovinskim sredstvima, a posebice opcije na valute i kamatne stope
- sklopljen ugovor o osiguranju putnika i prtljage ili neka druga kratkoročna polica osiguranja koja se sklapa na rok kraći od mjesec dana
- ugovor u potpunosti ispunjen na izričit zahtjev potrošača prije nego što je potrošač iskoristio svoje pravo na raskid ugovora iz ovoga članka.

Sankcije!

Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj trgovac – pravna osoba ako potrošaču ne uputi prethodnu obavijest ili ako je prethodna obavijest upućena nepravodobno.

Što s otpadom?

Zakon o održivom gospodarenju otpadom definira komunalni otpad kao otpad nastao u kućanstvu i otpad koji je po prirodi i sastavu sličan otpadu iz kućanstva, osim proizvodnog otpada i otpada iz poljoprivrede i šumarstva.

Biorazgradivi komunalni otpad je otpad nastao u kućanstvu i otpad koji je po prirodi i sastavu sličan otpadu iz kućanstva, osim proizvodnog otpada i otpada iz poljoprivrede, šumarstva, a koji u svom sastavu sadrži biološki razgradiv otpad.

Javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog i biorazgradivog komunalnog otpada dužna je osigurati jedinica lokalne samouprave.

Količina proizvedenog komunalnog otpada u Hrvatskoj je u 2010. godini iznosila 367 kg po stanovniku, što je još uvijek manje od prosjeka europskih zemalja od 502 kg po stanovniku.

Ulaskom u Europsku uniju, Republika Hrvatska preuzela je određena ograničenja o odlaganju otpada.

Ograničenja u vezi odlaganja biorazgradivog komunalnog otpada

Najveća dopuštena masa biorazgradivog komunalnog otpada koja se godišnje smije odložiti na svim odlagalištima i neusklađenim odlagalištima u Republici Hrvatskoj u odnosu na masu biorazgradivog komunalnog otpada proizvedenog u 1997. godini iznosi:

1. 75 %, odnosno 567.131 tona do 31. prosinca 2013.
2. 50 %, odnosno 378.088 tona do 31. prosinca 2016.
3. 35 %, odnosno 264.661 tona do 31. prosinca 2020.

Ograničenja u vezi odlaganja na neusklađenom odlagalištu

Najveća dopuštena masa otpada koja se godišnje odlaže na svim neusklađenim odlagalištima u Republici Hrvatskoj iznosi:

1. 1.710.000 tona do 31. prosinca 2013.
2. 1.410.000 tona do 31. prosinca 2014.
3. 1.210.000 tona do 31. prosinca 2015.
4. 1.010.000 tona do 31. prosinca 2016.
5. 800.000 tona do 31. prosinca 2017.

Nakon 31. prosinca 2017. godine zabranjeno je odlaganje otpada na neusklađenom odlagalištu.

Dobitnica Plakete grada Karlovca - Ana Kordić, novinarka.

Novinar se svakodnevno susreće sa pitanjima etičke naravi kao što su krivotvorenje, povreda autorskih prava, sukob interesa, prikrivanje informacija, prevara, napad na privatnost itd. Novinarstvo podliježe svim zahtjevima modernog tržišta. To su veliki izazovi suvremenog novinarstva u kojima gospođica Kordić nije podlegla negativnostima, već je sve svoje znanje, kreativnosti angažiranje podredila novinarskoj etici tj. njezine novinarske informacije karakterizira istinitost i točnost, nepristranost i poštenje, poštovanje osobnosti i privatnosti, neovisnost o pojedinim interesima, odgovornost prema društvu i društvenim dobrima, poštovanje zakona, moral, pristojnost i dobar ukus.

Takvim profesionalnim i stručnim obavljanjem poslova Ana je stekla veliko povjerenje građana Karlovca kao novinarka „koja piše i govori istinu“.

Ana je prepoznala značaj civilnog sektora u društvenim odnosima, te se uz veliki entuzijazam i nesebičnost, ne štedeći vrijeme i svoje sposobnosti uz profesionalni posao, uključila i u to područje života i rada. U novinarskom radu kao rednica informativnog programa dala je veliki doprinos stvaranju pozitivne društvene klime u Karlovcu, a i u regiji. Posebno značajne rezultate je postigla na informiranju i edukaciji potrošača kao urednica i voditeljica emisije „9,99 – emisija za potrošače“, koja je jedan od najgledanijih emisija TV 4r.

U ovim emisijama u samo godinu dana ugostila je sve direktore karlovačkih trgovačkih društava koja pružaju javne usluge. Ugostila je ugledne političke dužnosnike. Njezini gosti su bili iz vodeći ljudi iz Ministarstva gospodarstva, Suda časti HGK, Centra za mirenje HGK, HAKOM-a, Saveza „POTROŠAČ“, Društva „POTROŠAČ“, Organizacije „ROZP“, Udruge „KORANA“, Udruge suvlasnika-stanara Grada Karlovca, Udruge „MREŽNICA“, Udruge „Lipa“ Udruge Eko Pan i mnogih drugih tijela, institucija i udruga posebno onih sa sjedištem u Karlovcu koji djeluju kao subjekti zaštite potrošača, zaštite ljudskih prava i očuvanja prirode.

Ana svojim nesebičnim radom, posebno u rodnom gradu, stvara pozitivnu sliku o kulturnoj, vjerskoj i etničkoj raznolikosti u potpunosti poštujući kodeks novinarskog posla.

U javnom životu grada Karlovca razvidan je značaj novinarskog i društvenog rada gospođice Kordić, a cjelovita i istinita informiranost potrošača bi bila daleko ispod razine na koji ju je podigla i time postavila standarde novinarskog rada u Karlovcu, regiji pa i Hrvatskoj.

U Aninom radu se prepoznaju sve univerzalne vrijednosti (istina, pravda, ljubav, ljepota, sloboda, ljudsko dostojanstvo, solidarnost), među njima i dobro, a to je ono što potpomaže, razvija i slavi život.

Zbog narečenih karakteristika je ROZP donijela Odluku da gospođicu Anu Kordić predloži za dodjelu javnog priznanja u 2014. godini: „**PLAKETA GRADA KARLOVCA**“

Prijedlog su poduprli: OTP „Tržnica“ d.o.o. Karlovac, „Vodovod u kanalizacija“ d.o.o., „Čistoća“ d.o.o., „Zelenilo“ d.o.o., „Inkasator“ d.o.o., „Gradska Toplana“ d.o.o., „Parking“ d.o.o. Karlovac i „PINKLEC“ – zavičajno društvo Međimuraca Karlovačke županije

Implementacija čl. 141. Zakon o zaštiti potrošača (NN 41/14)

Regionalna organizacija zaštite potrošača, iz Karlovca, Maksimilijana Vrhovca 13, OIB: 31280086950, zastupana po predsjedniku Željku Tomašiću (u tekstu dalje: „ROZP“)

i
Grad _____, Ulica _____, OIB: _____ (u tekstu dalje: Grad), zaključili su dana 16. ožujka 2015. godine slijedeći:

SPORAZUM O SURADNJI

na informiranju, edukaciji i savjetovanju potrošača

ROZP i Grad već godinama surađuju na implementaciji Zakona o zaštiti potrošača. Sukladno Zakonu o zaštiti potrošača (NN 41/14) članak 126. i Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (pročišćeni tekst zakona NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13) članak 19. i 19a. stavak 1. podstavak 9., a odnosi se na zaštitu potrošača, zainteresirane strane sklapaju ovaj Sporazum, posebice vezano za implementaciju zakonske obveze o organizacija savjetovanja potrošača na području grada Vrbovskog.

Sukladno tome zainteresirane strane su se dogovorile:

ROZP će:

- a) Omogućiti svim potrošačima Grada besplatne savjete vezane za ostvarivanje njihovih potrošačkih prava i obveza
- b) Organizirati slijedeće oblike savjetovanja: mrežna stranica www.rozp.hr, sa pripadajućim subdomenama, te profili na društvenim mrežama; Facebook, Twitter, YouTube i LikedIn
- c) Omogućiti neposredan kontakt preko info telefona 099/ 454 74 04, radnim danom od 10:00 do 14:00 sati
- d) Omogućiti Gradu da sve relevantne informacije prenese na svojim mrežnim stranicama
- e) Pružiti možebitnu potrebnu pomoć Gradu na implementaciji Zakona o zaštiti potrošača i ostalih zakona koji su s njim u vezi

1. Grad će:

- a) Prenijeti na adekvatan način informacije građanima o sklopljenom sporazumu i mogućnostima dobivanja savjeta u ostvarivanju svojih potrošačkih prava i obaveza
 - b) Osigurati bez naknade adekvatan prostor za javne aktivnosti vezane za informiranje, edukaciju i savjetovanje potrošača, a sukladno ukazanim potrebama i međusobnom dogovoru zainteresiranih strana
 - c) Osigurati financijska sredstva za obavljanje navedenih aktivnosti sukladno mogućnostima, a najmanje 0,5 kn/stanovnik godišnje, koja će uplaćivati na žiro račun ROZP-a
2. Svaka od zainteresiranih strana može iz bilo kojeg razloga pismenom obavijesti upućenoj drugoj strani trideset dana unaprijed otkazati ovaj Sporazum.
 3. Ovaj Sporazum stupa na snagu danom potpisivanja.

U _____, _____ 2015

Za Grad _____

za ROZP

Kolač od bundeve i cimeta

Sastojci:

- biskvit
- 4 jaja
- 250g pirea od pečene bundeve
- 220g šećera
- 250ml ulja
- 260g brašna
- 2 žličice cimeta
- 1 žličica soli
- 2 žličice praška za pecivo
- 4 žlice muscovado tamnog šećera
- 2 žličice cimeta

Postupak:

1. Bundeve isjeći na kriške, staviti na papir za pečenje i staviti u pećnicu na 200 stupnjeva na 20-ak minuta, odnosno dok ne postane mekana.
2. Kada je pečena bundeva ohladiti, oguliti i napraviti pire (tako pripremljen pire od bundeve u frižideru može stajati 10-ak dana, može se zamrznuti, a može se i odmah koristiti za pripremu kruha, kolača, juha ect.)
3. U posudu staviti jaja, šećer, pire od bundeve i ulje te promiješati pjenjačom dok se sastojci ne sjedine.
4. U drugu posudu staviti brašno, cimet, sol i prašak za pecivo, promiješati.
5. Sjediniti dvije smjese bez puno miješanja te peći na 180 stupnjeva oko 25 minuta.
6. U sjeckalicu staviti muscovado šećer i dvije žličice cimeta i promiksati dok se sve ne pretvori u neku vrstu štaub šećera. Dobivenu smjesu posipati po vrućem kolaču.

Posluživanje:

Ovaj kolač je fantastičan uz čaj, kavu.. Jako je sočan i vole ga svi koji inače ne vole bundevu.

Dobar tek!

Zajedno smo jači !

Regionalna organizacija je autor i nositelj provedbe projekta „Potrošački vjesnik!“. Projekt traje do svibnja 2016.. Sve aktivnosti možete pratiti na mrežnim stranicama www.rozp.hr, gdje možete naručiti BESPLATNI e-newsletter u narečenom periodu.

PROJEKT SUFINANCIRA GRAD KARLOVAC

ROZP

Riječ urednika

Poštovani!

Pokažite „Potrošački vjesnik“ rođacima, prijateljima, poznanicima, jer što bude više narudžbi, sadržaji će biti sve kvalitetniji i obuhvatniji.

Narudžba „Potrošačkog vjesnika“ se može izvršiti preko e-mail adrese: vjesnik@rozp.hr

Samo informirani potrošač je zaštićen potrošač!

Željko Tomašić, mag.ing.aedif

E-novine izdanje 11/2015

„ROZP“ – regionalna organizacija zaštite potrošača

OIB: 31280086950

Maksimilijana Vrhovca 13, 47 000 Karlovac,

žiro račun: **IBAN:** HR48 2400 0081 1102 2219 9

web: www.rozp.hr,

e-mail: potrosac@rozp.hr, mob: 099/454 74 04

